

**Båt för
26 000 kr – eller
det sexdubbla:**

Båten för alla behov

Den ska fungera för fiske, badutflykter, transporter av gods och passagerare. Den ska vara sjösäker, lättrodd, prisvärd och lättskött. En idealisk båt för fritidshuset har många krav att leva upp till – vi har valt 13 bra alternativ i olika prisklasser.

AV ANDERS ÖHMAN FOTO LARS H. LINDEN

✿ De båtar som passar bäst för fritidshusägaren med sjötomt brukar vara sjögående slitvargar som klarar av det mesta. Men det gäller att noga analysera sina behov. De flesta människor saknar sjövana och kan lätt bli rädda för sjön om de tvingas åka i fel båt i hårt väder med grov sjö och frisk vind.

I en trygg sjövärdig båt kan däremot ett båtliv nära naturen bli sommarens höjd-

punkt. Fritidshuset kan då vara basstation för spännande utfärder till okända öar och vikar.

Den svenska båtsäsongen är tyvärr kort och sommarklimatet är minst sagt nyckfullt. En faktor som begränsar valet av båttyp är det farvatten båten ska färdas över. Sverige som har Östersjöns längsta kust, cirka 270 mil, har mycket varierande farvatten som kräver olika båttyper. I landets tio-

tusentals insjöar kan vind och vågor variera.

De stora insjöarna Vänern och Vättern har till exempel krabba och korta vågor som ställer större krav på båtars sjövärdighet än vågorna i lugna skärgårdsvikar. Ett annat exempel är Mälaren, som fördomsfullt kallas för "Grodhavet". Det stora vattensystemet kan i frisk vind bjuda på mycket besvärlig sjö i kombination med hårda kastvindar.

En annan faktor som begränsar val av båttyp är hur många som ska nyttja båten på en gång. Stor familj kräver stor båt. Här spelar motorvalet in. En lagom stor båt som körs med för liten motor kan bli ett sorgligt ekipage.

Rätt båt för varje vatten

Att äga ett fritidshus på en ö utan landförbindelse ställer särskilda krav. För att till exempel ta sig ut till stugan

Sjön styr båtvalet

► på en ö i ytterskärgården måste öppna fjärdar passeras. I vindstyrkor över 10 meter per sekund blir våghöjden så pass hög att ryksjö slår in över båten och snabbt blöter ner passagerare och gods. Öppna fjärdar kräver en båttyp med däck, skyddande ruff och en stark och pålitlig motor som tål hårda tag.

I den lilla insjön kan det sämsta vädret vara en frisk landbris som krusar vattenytan. Där räcker det med en liten öppen båt med lagom stor motor för de flesta behov av transporter.

Den idealiska multibåten för det sjönära fritidshuset finns i segmentet från liten

öppen snurrebåt med en längd av cirka 4 meter upp till större styrpulpetbåtar med en längd av cirka 6 meter.

Vår spänning efter den perfekta multibåten har resulterat i ett urval av 13 aktuella båtar. De kostar från 26 100 kro-

nor upp till 153 900 kronor med motor. Sex av båtarna körs med styrspak, det vill säga båtföraren styr båten med hjälp av en rorkult monterad på motorn. De övriga sju körs med ratt monterad på en konsol framför båtföraren. Båttypen kallas "styrpulpetbåt" och är den vanligaste på svenska båtmarknaden.

De flesta moderna snurrebåtar är tyvärr usla rodd-

båtar på grund av att deras akterspeglar är för breda. Men det går att ro ut nät och ta sig till bryggan om det kniper.

Styrspak eller ratt? Motorstyrkan avgör

De minsta båtarna i den här gruppen passar bäst att köra med styrspak. En båt på cirka 4 meter i skrovlängd är för liten att köra med ratt. Motorns styrka avgör också. Upp till 20 hästkrafter går att köra "i handen", sedan blir motorns vridmoment för stort.

Att köra snurra med styrspak innebär att vänja sig vid den "tvärtomkänsla" som detta körsätt innebär.

När båtföraren drar styrspaken åt styrbord (höger) så går båten åt babord (vänster) och tvärtom.

På en modern utombordsmotor sitter gasreglaget i styrspaken så att båtföraren kan reglera gasen samtidigt som hon eller han håller kursen.

Några motorer har även växel i handtaget. Annars sitter växeln vid sidan av motorkåpan.

Motor med styrspak har oftast manuell start, vilket kan vara ett problem för handsvaga och rörelsehindrade personer. Lösningen heter el-start – men då krävs startbatteri och styrpulpet med ratt och gasreglage. En sådan lösning blir betydligt dyrare och utrymmet inom-

Båt på land eller i vattnet

Att ha ett fritidshus med båt innebär också att lösa problemet hur båten ska förvaras både under säsongen och upplagd under vintern. Inte minst är det viktigt att båten mår bra om husägaren är borta under kortare eller längre perioder.

Mest praktiskt är att **alltid ha båten uppdragen på land** när den inte används. Då slipper man tänka på förtöjning och inte minst – bottenmålning. Det senare är ett problem då de giftigaste bottenfärgerna förbjudits av miljöskäl, en reform värd att stödja. Problemet är att det inte finns några riktigt bra ersättningsfärger.

Om fritidshuset har tillgång till en bra strand så finns det på marknaden **mer eller mindre praktiska uppdragningsanordningar**. Båtens vikt styr naturligtvis om uppdragning är möjlig. En lätt aluminiumbåt passar allra bäst med låg vikt. En 4-meters aluminiumbåt väger cirka 80 kg medan motsvarande plastbåt väger cirka 200 kg. I USA finns lyftanordningar för båtar som lyfter båten upp ur vattnet.

Det **traditionella alternativet är att förtöja båten** vid brygga med akterända i boj. En sådan förtöjning fungerar utmärkt men kräver bottenmålning, utläggning och uppdragning av boj och inte minst – en brygga.

Båtslipen "Klurig" är en enkel slip som passar på en stenig sjöstrand, lovar reklamen.

Slipen finns i olika sektioner beroende på båtstorlek. Ledande hjul följer båtens skrovform. Sjösättning och uppdragning klaras av en person för båtar upp till 600 kg. Varje **slipsektion** väger 9 kg och kostar **800 kr**. Kommer från L. Press & Son.

bords blir mer begränsat.

De flesta båtförare anser att styrpulpet är det bekvämare körsättet.

Inget hindrar att den större båten får en mindre motor. En båt med skrovlängd 4,65 meter kan mycket väl köras med en 15 hästkrafters utombordsmotor med styrspak. Farten blir lägre, men varför ha så bråttom?

Miljö, vikt och pris

Bästa miljövalet är dyrast när det gäller typ av utombordsmotor. I dagsläget dominerar fyrtaktsmotorerna som ger ifrån sig miljövänligare avgaser än tvåtaktsmotorerna. De senare måste köras på oljeblandad bensin, vilket skadar miljön.

Nackdelen med fyrtaktsmotorn är motorvikten – en 20 hästkrafters motor kan vara 20 kg tyngre än motsvarande tvåtaktsmotor. 70 kg är betydligt svårare att hantera än 50 ...

Fyrtaktsmotorn är också

dyrare än tvåtaktsmotorn. En 20 hk tvåtaktsmotor kostar cirka 26 000 kronor, fyrtaktsmotorn i motsvarande storlek cirka 10 000 kronor mer. Fyrtaktsmotorn är i gengäld snålare att köra och tystare. Tvåtaktsmotorn ger

Fartens pris

Bränsleförbrukningen för en utombordsmotor anges i måtteliter per sjömil. En sjömil motsvarar 1 852 meter.

Exempel: En motorbåt körs med en 50 hästkrafters utombordsmotor i 20 knop och har då en bränsleförbrukning på cirka 0,5 liter per sjömil. Kostnad cirka 5 kronor.

Till sjöss mäts farten i "knop". En knop motsvarar 1 852 meter per timme. Varje seriöst motormärke har körfakta som berättar om fart och bränsleförbrukning på olika båttyper.

ifrån sig en illaluktande blå rök på grund av att bränslet är oljeblandat. Fyrtaktsmotorn körs på ren blyfri bensin – grön slang – och är något snålare.

Sammantaget är fyrtaktsmotorn utan tvekan mest trivsamt på större båtar, medan tvåtaktsmotorn är ett klart mer plånboksvänligt alternativ för de mindre.

Det lönar sig att ringa runt och kolla priser. De flesta båtförsäljare erbjuder paketpriser med båt och motor. Att välja fjolårets modell av en motor kan innebära en prissänkning med flera tusen jämfört med nya årsmodellen. De tekniska skillnaderna är oftast försumbara.

Båtfirmans möjlighet att ge service ska vägas mot att tjäna några tusenlappar. En motor måste ges bra service för att behålla sitt värde. Varje motor ska ha en servicebok. Inget är så retfullt som en trasig båtmotor när sommardagen är som vackrast.

Båtfyndet kan lura i vassen

Att köpa begagnad båt är ett alternativ. I de svenska vas-

sarna ligger mer eller mindre övergivna plastbåtar från inte minst 1970-talet då båtindustrin spottade ut båtar. År 1976 såldes till exempel cirka 50 000 båtar, medan siffran 2005 lär sluta på cirka 15 000 båtar.

Om du hittar en övergiven plastbåt, kolla den blå skylten: Om du någonstans akterut hittar en bleknad blå skylt som det står "Sjöfartsverket" på så är båten god-

känd enligt de samnordiska säkerhetsnormer som gällde fram till 1996, då CE-märkningen kom att gälla.

En snurrebåt med blå skylt från 1970-talet har både flytkraft och styrka så det räcker, även om skrovet är lite skamfilat. För den händige kan några timmars jobb med skrovets ytskikt göra att en gammal båt blir som ny.

Men se upp med frostsprängningar! Gamla plastbåtar som dragit till sig fukt kan få sämre laminat av inträngande vatten som utvidgas under vintern om båten inte täckts ordentligt. Och om plasten låter som knäckebröd – glöm den! ❀

Bästa köpråd: utnyttja paketpriser och tveka inte att köpa en äldre motor. Förra årets modell är minst lika bra som årets.

13 bra båtar för fritidshuset

❀ Vi har valt ut 13 välkända båttyper med 3–5 meter i skrovlängd. Sju båtar är byggda i glasfiberarmerad polyesterplast, fem i aluminium och en båt är tillverkad i vakuumpressad ABS-

plast. Samtliga båtar är CE-märkta och uppfyller enligt tillverkarna den standard som finns i EU:s fritidsbåt-direktiv. Läs mer på Experterna sid 95.

Observera att uppgifter-

na om max belastning är inkonsekventa, man anger t ex olika antal personer till samma vikt. Det beror på att det inte finns någon gemensam regel för de måtten inom branschen.

Paketpris 26 100 kronor – 153 900 kronor (båt och motor)

F = Fyrtakt, siffran anger antal hästkrafter.

Samtliga priser är cirka-priser.

1

Båt: Linder 410

Längd: 4,03 m

Bredd: 1,56 m

Vikt: 74 kg

Material: Aluminium

Motor: F 2,2 hk

Max belastning: 300 kg

Paketpris: 26 100 kr

2

Båt: Linder 440

Längd: 4,31 m

Bredd: 1,64 m

Vikt: 74 kg

Material: Aluminium

Motor: F 5 hk

Max belastning: 300 kg

Paketpris: 28 400 kr

3

Båt: Linder 355

Längd: 3,55 m

Bredd: 1,46 m

Vikt: 79 kg

Material: Aluminium

Motor: F 8 hk

Max belastning: 320 kg

Paketpris: 35 000 kr

4

Båt: Terhi 440

Längd: 4,40 m

Bredd: 1,75 m

Vikt: 145 kg

Material: Vakuumpressad ABS-plast

Motor: F 9,8 hk

Max belastning: 5 pers

Paketpris: 35 000 kronor

5

Båt: Ryds 435

Längd: 4,35 m

Bredd: 1,86 m

Vikt: 210 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Motor: F 25 hk

Max belastning: 480 kg/5 pers

Paketpris: 67 000 kr

6

Båt: Buster XS

Längd: 4,15 m

Bredd: 1,66 m

Vikt: 150 kg

Material: Aluminium

Motor: F 15 hk

Max belastning: 313 kg/4 pers

Paketpris: 68 000 kr

7

Båt: Ryds 480S

Längd: 4,75 m

Bredd: 1,88 m

Vikt: 260 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Motor: F 30 hk

Max belastning: 480 kg/6 pers

Paketpris: 79 000 kr

8

Båt: Crescent Solo

Längd: 4,88 m

Bredd: 2,03 m

Vikt: 370 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Motor: F 40 hk

Max belastning: 480 kg

Paketpris: 115 000 kr

9

Båt: Örnvik 500 RLX

Längd: 5,0 m

Bredd: 1,86 m

Vikt: 210 kg

Motor: F 50 hk

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Max belastning: 6 pers

Paketpris: 120 000 kr

10

Båt: Uttern A51

Längd: 5,10 m

Bredd: 2,00 m

Vikt: 420 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Motor: F 50 hk

Max belastning: 450 kg/5 pers

Paketpris: 125 000 kr

11

Båt: Crescent 506

Längd: 5,14 m

Bredd: 1,95 m

Vikt: 350 kg

Motor: F 50 hk

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Max belastning: 375 kg

Paketpris: 128 000 kr

12

Båt: Buster M

Längd: 4,60 m

Bredd: 1,82 m

Vikt: 256 kg

Motor: F 40 hk

Material: Aluminium

Max belastning: 295 kg/5 pers

Pris: 129 000 kr

13

Båt: Askeladden 475

Längd: 4,75 m

Bredd: 1,90 m

Vikt: 440 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Motor: F 50 hk

Max belastning: 510 kg

Paketpris: 153 900 kr

Mer om båtar:

Vill man ro hellre än åka med motor, kanske nya **Heritage 15** är modellen. Lång och smacker med en sits som glider fram och tillbaka med varje årtag.

Längd: 4,65 m

Bredd: 1,01 m

Skrovvikt: 38,6 kg

Material: Glasfiberarmerad polyesterplast

Max belastning: 195 kg

Pris: 25 000 kr.

Intresset för träbåtar växer, även om det är plast som dominerar marknaden.

Läs mer om ett par av nyheterna som visades på Båtmässan i Stockholm i mars på sid 54. Köpställen sid 120.